

II. C. g. z. 22821. 116

br. 80

Osrečeni Kristjani

svojimu

novoizvoljenimu vikšimu

pastirju

Papežu Piju IX.

s

popisam volitve, življenja, in nastopa svetiga Očeta *Pija IX.*, z imeni vsih papežev in z apostoljskim listam Njih Svetosti *Pija IX.* vsim velikim škofam, škofam i. t. d.

Po nemškim.

S podobo svetiga Očeta.

V Ljubljani, 1846.

Na prodaj in v založbi *Janesa Giontinita.*

2282. II. C. g. e. mit f.

Oznanilo bukev.

Pri **Janezu Giontinitu**, bukvarji v
Ljubljani v Aiholcerjevi hiši Nro. 237,
so na prodaj:

Jezus moje želje. Katolske molitne bukve z nauki, in napeljevanjem k pobožnemu življenju. Poleg nemškiga od častitljiviga gospoda Alojzja Šlōra, dohtarja s. pisma. V *Ljubljani* 1846. Cena téh bukev, ktere so z lepo v jeklo vrezano podobo olepšane in 306 strani debele, je za nevezane 30 kr., v papirji vezane 40 kr., v usnji 50 kr.; v usnji in z zlatim obrezkam 1 gold. 20 kr. Na 13 enpot kupljenih se ene dodajo. Natisnjene so na práv lepim bélim papirji in z lepimi čerkami pri gosp. J. Blazniku.

Napeljevanje vesolno ali veliko spoved opravljati. V *Ljubljani* 1844. Vezane 12 kr.

Mesingasti križ in popisovanje Palestine. V *Gorizi*. Vezane 8 kr.

Življenje svetiga mladenča Alojzja Goncaga. Spisal v nemškim častitljivi gospod fajmošter *Franc Adam Šmid Z eno* podobšino. V *Ljubljani* 1846. Vezane 12 kr.

Hvala božja, ali navod, kako naj mlad kristjan Bogá vsakdan časti in hvali. Molitne bukvice za mladost. Drugi natis. V *Ljubljani* 1845. Vezane 12 kr.

PAPPEZ PIJ IX.
zvoljen 16. Rozniga cvéta. 1846.

Lith. u. Kunstl. von Gebr C. u. N. Benziger in Einsiedeln.

Osrečeni Kristjani

svojimu

novoizvoljenimu vikšimu

pastirju

PAPEŽU PIJU IX.

S

popisam volitve, življenja, in nastopa svetiga Očeta *Pija IX.*, z iméni vsih papežev in z apostoljskim listam Njih Svetosti *Pija IX.* vsim velikim škofam, škofam i. t. d.

Po nemškim.

S podobo svetiga Očeta.

V Ljubljani, 1846.

Na prodaj in v založbi Janeza Giontinita.

Natisnil Jožef Blaznik.

Ostecem Kristjani

novozvoljenim / ríšim

prosvětlivě

PAPÉZU PÍLU IX.

popisem volivce, kterého
vlastně zvolil v roce 1848.
a tímto volil papéru in a no-
stojákem tímto již zvolen
Příje K. K. vinné ríšim
Městem i. d. d.

2. kategorie zvláštní ústřední

XXI. 1848

V Křivčanech, 1848.

Na prodej in v katedrále Janova G. v Křivčanech

1N=030007T48

I.

Osréčeni kristjani svojimu novo- izvoljenimu vikšimu pastirju.

Po célim svetu pésem gré veséla,
Iz sladko vžganih serec glas njéni gré;
Z veseljem novim strune je unéla,
V prihódnjost je obrnjeno sercé.
Po célim svétu mora se zglasíti,
Ker njeni glas zaslišat' vse želi,
Iskréno mora serca vse ganíti,
Ker sveto iz persnih globočin doni.

K' poslednja pesim se je prepévala,
Je posvečéna žalosti bilà,
In žalofne glasove je dajála,
Ker je iz bolečin sercá prišla.
Nar boljšiga Očeta smo zgubili,
Kristjani zvesti so žal'vali vsi
Po njem, ki serčno so ga vsi častili,
K' so ga na méstu božjim vidili.

Zveličarjeva zapušena čéda
Bilà brez dobriga pastirja je,
In z' bolečino britkiga pogléda
Smo vsi na svéti grob jokali se.
Pa vzdignil se v nebéske je višáve,
Kjer sveto prebivanje duša imá,
Kjer svétih čaka véneec véčne slave,
Kjer se okó solziti več ne zná.

In z križa pade černo zagrinjalo ,
 U novim veličastvu se bliší ,
 Ker nam nebó nar lépsi dan je dalo ,
 Nov Oče , nov pastír nam spét živí !
 In v vsih deželah je vse vse vesélo ,
 V veselji sladkim je vesoljni svét ,
 Kjér upanje kristjane je unélo ,
 Kjér evangeli ljudstvam vernim svét'.

Bliší se križ , porók premage svéte ,
 Od Kapitola , od bistre Tiberè ,
 Dežele niso več v verigah vjéte ,
 Minile so mejé sovražne vsé .
 Od Donove , do Rajnskiga porečja
 Do Voljge tje blišoba svitla gré ,
 Močnejši mora bit' in vedno večja ,
 V edinost stópiti vsim zapové .

Tam , kjer na téme solnce ga pripeka
 Arapa vroče u pušav' pešén' ,
 Tam kjer morjé se v voskim produ stéka
 In Panamo z valovi jeznim pén' ,
 Kjér Inda se valovi siloviti
 V širokim produ v oceàn podé ,
 Kjer na Tajmuro plivkajo serditi ,
 In kjér se stari Nil zgubi v morjé .

Miljon hvaležnih sere se zdaj ozéra
 Na svetimu altarji u nebó ,
 Na mesto gleda , kjér keršanska véra
 Se vedno je edinila lepó ,
 Ki se v edinost terdno je nabrala ,
 Des' ravno je vihar jo že majál ;
 Kjer s križem sdaj je terdna skala ,
 Tak' ko Gospód zapov'd je svojim dál .

Tako tud' danas sljã oči tje vléče,
 Na tebe tempelj bôžji ponosit',
 Ki is obilnosti neskončne sreče,
 Tak kakor se v otróčjim sercu vid';
 V ozidjí svojim berhko razprostrênim
 Očeta kažeš, k' ga želéli smò,
 Ki se k otrokam svojim preljubljenim
 Z ljubéznijo nagnè očetovò.

Čas ne norčuje, jaderno nam mine,
 Veliko vzame in dodéli spét;
 Veliko dobriga iz sveta zgíne,
 Ostane hud'ga tud' dovolj na svét'.
 Pa duh krepák se tudi še vzdiguje,
 In ljudstvam dodeljuje močno véz,
 V pogledu novim, ki jih osrečuje,
 In v véri stari, ki je dar nebés.

Teško je breme nar svetejš' nositi,
 Ki je komú kadaj še dano bló,
 Pa čast nar vikši tud' zna dodelíti,
 Vir čisti milosti iz njega gré.
 Sam Bog ga je povzdignil tak visoko,
 Ko ribču nekđaj ključe zročil je,
 Razveže sam in zveže z božjo roko,
 Kar tukaj zveže al razveže sè.

In na tej svéti, večno terdni skali
 Kraljestvo cerkve matere stojí;
 Ki angelji so svojo moč ji dali,
 De ko v nebésih v miru zdaj živí!
 Narod z narodam se vesel pobrati,
 Nej ji sovražnik žuga tud' hudó;
 Nevarnosti se srečnimu ni bati,
 Če ona milo mu podá rokó.

Pozdravljen bódi iz serca globočine,
 Pozdravljen Oče nam, in zvest pastír,
 Nezmožno je, kar slabi jezik zine,
 Kar v serca globočinah svoj 'ma vir;
 Pa v slabih saj nej tebi čeda glasih
 Pokaže svoje vblaženo sercé,
 Ker vsi, ki vero iméli v vsih so časih,
 Se v tebi bôžje milost' veselé.

Jezéro jih po pravim mir' zdihuje,
 Vsi ga v molitvi prosti prosimò,
 In ak nas vselej tù ne osrečuje,
 V nebésih ga gotovo dobimò;
 O pelji nas, ki tvoji smo sinovi,
 O pelji, v raj nas, k' večno je vesel,
 Nej svitle zvézde so nam vsi darovi,
 K' je od Bogá jih vsak po Teb' prejél.

Mogočno palico imaš v rôki mili,
 In krono imaš na svoji glav' svetó;
 O de bi blagoslov po nji dobili,
 Ki vreme nam ga vzélo je hudó!
 Nej Duh Te božji vódi, v Teb' prebiva,
 Nej Te ohrani močniga vselej,
 De Tvoja duša enkrat raj uživa
 Pri njem, ki varh je zerkve vékomej!

II.

Volítev, življenje in nastòp Njih Svetósti Pija IX.

Divji valovi vihrovitiga časa so bili na nepremakljivo skalo svete cerkve. Papež *Gregor XVI.* je Petrovo barko s roko starčka pa z močjo mladenča na morji podžganih strast vladal. Z zlatimi čerkami je njegovo imé v bukvah zgodovšine zapisano. Terden v véri je ostal do svojiga groba. Pervi dan *Rožniga cveta* ob $9 \frac{1}{4}$ uri pred poldné je bil, ko je smert delavnimu in pobožnimu življenju tega milostljiviga in človekoljubniga Papeža v 82. létu njegove starosti konec storila. Drug dan so se začele devetdnevne molitve za mertviga, in ko so bile končane, so se *Kardinalje* v apostoljskim poslopi v volitev zbrali. Bilo jih je 50 po številu in 14. dan tistiga mesca so se sošli, brez de bi se bil nepokoj kje delal.

Štér in trideset glasov je treba v volitev. *Kardinal Mastai-Fereti* je ravno z dvema *Kardinalama* v tretjim zbirku glasov napiske imén pregledoval. Ko je 34. napissek v roke dobil, je omedlévši na tla padel.

Zraven njega stoječi Kardinali so ga vsdignili in na njegov sedež peljali. Zvoljeni se je dolgo branil, ker so mu pa vsi Kardinalje prigovarjali, se je vdal ter rekel s solznimi očmi in s slabim glasom: „*Ecce indignus servus tuus, fiat voluntas tua* ;“ to je: „Glej, tvoj nevreden hlapec sim, izidi se tvoja volja.“ Presojevavci napiskov so dalje še tri druge napiske z imenam Kardinala *Mastaja Feretita* v kélihu našli.

Kardinal Mastai-Fereti, zdaj Njih Svetost Papež Pij IX., rojen 13. Velikiga travna v létu 1792, so sin Grofa Mastaja iz Sinigaljskiga mesta, ki ni bil ravno bogat, pa vunder premožen. V svoji mladosti so hotli v vojaški stan stopiti in prišli so že tudi s tem namenam v Rim, de bi jih v žlahtno telésno stražo papeža Pija VII. vzéli. Ker jih je pa božje metalo, jih niso vzéli, in sklenili so zdaj se za duhovni stan pripraviti in se svetu čisto odpovedati. Učili so se z vso pridnostjo duhóvni učenost in ko bi bili ravno iméli mašnik posvečen biti, so se jim tudi tukej stare napotja pokazale, zavoljo kterih v telésno stražo niso bili vzéti. Mladenéc se je potém v Loréto na božjo pót obljubil in jel je k častitljivimu duhovniku *Strambi* po imenu, kteri je po silno nadložnim in pobožnim življenji v letu 1824 umerl in za ktériga posvečenje se ravno v Rimu

pripravljajo. Ta bogaboječi duhovnik, iz ponižnosti in voljnosti mladiga grofa spoznavši njegov poklic, mu je roke na glavo položil ter rékel: „Tvoja boleznin te ne bo več nadlegovala.“ Bodi si, kakor si hoče, res je pa, de grof od tistihmal *nikoli več* te bolézni ni imel. Mašnika so ga v Rimu posvečili in šel je pod papežem Leonam XII. v južno Ameriko misijonar sveto vero osnannot. Nazaj pridši so sadanji papež vsi v sveti službi in v skerbi za uboge, siromaške in zapušene otroke in za bolnike v bolešnici pri svetim Duhu živéli, in žé takrat, ko so bili korar, je vsa njih skerb tej bolešnici veljala. Nazadnje so bili predsednik velike preskerbnišnice za ubóge pri svetim Mihelu na Tiberi in tako sprednik slavniga gospoda *Morikinita*, sadanjiga apostoljskiga poslanca v Monakovim na Parskim, ki si je s svojimi pismi od uboštva na Nemškim, Angleškim in Francoskim veliko slavo pridobil. V plačilo za velike zasluge v službah, ktere so se več dél vsi rajši branili kakor podstopili, so jih papež Leon XII. zvolili velikiga škofa v Spolėti in kmalo potém, ker je ta velika škofija v drugo oblast prišla, škofa mesta in škofije v Imoli postavili, in od ondi se jim je pot h kardinalstvu odperla.

Nazadnje so jih papež Gregor XVI.

Kardinala svetiga Petra in Marcelina postavili, kateri časti so se v izgled vsih **Kardinalov** s ponižnostjo podvergli.

Ni ga mende izgleda v vsi cerkveni zgodovšini, de bi se bili **Kardinali** v komaj dvéh dnéh, zvečer **16. Rožniga cveta**, v četertim zboru z **37** glasovi med **50** v volitvi papeža zedinili, kateri si je v čast svojiga sprednika v **Imoléski škofiji**, **Pija VII.** imé **Pij IX.** dal. **Zavoljo** blagodušnosti, krotkoserčnosti in pobožnosti svojimu spredniku več kakor enák, zgovoren in v mnogih vednostih silno učen **Kardinal Mastai-Fereti** ni samo zató zaslužil papež izvoljen biti, ker je bil v deželi slavno znán, ampak tudi zató, kér je zavoljo njegove starosti, ker je še le **54** lét star, upati, de bo dolgo na sedeži svetiga **Petra** živel, in zavoljo tega marsikaj dobriga in koristniga deželi in cerkvi storil.

Sedemnajstiga Rožniga cveta ob **9.** uri pred poldnem so stokrat po versti v **Angeljskim gradu** s štuki vstrelili in **Rimljanam** veselo novico oznanili. Vse je teklo v **Kvirinal**, kjer se je na mostovši nad vratmi papeževiga poslopja že ceremoniér iz **Konklave** s **Kardinalam T. Riari-Sforza** prikazal in s križem veselimu ljudstvu molčati ukazal. Potém je **Kardinal** z povzdignjenim glasam oznanil: **Oznanim** vam veliko veselje.

Papeža imamo preimenitniga in prečastitljiviga gospoda Mastai Fere-tita, ki si je dal imé Pij IX. In kmalo pridejo rés papež Pij IX. od kardinalov spremljeni in poblagoslovijo ali žegnajo s solzami obliti pervikrat tavžente zbranih Rimljanov, ki so ga z gromečim Bog te živi pozdravili. Od tistiga časa ni bilo Konklave več zaperto, kardinali so hitéli po ulicah od ljudstva natlačenih iz célie v svoje poslopja, vojaki s zelenimi vejami na čakah so z muziko vse mesto obšli, z vsimi zvonovi so zvonili, dokler se niso popoldne svéti Oče peljali v cerkev svetiga Petra, od vsiga svojiga dvora spremljeni, se Bogu na grobu svetiga aposteljna zahvalit. Proti večeru je dal véliki namestnik, Kardinal Patrici še to oznanilo: „Kralj nebés je prošnje svoje cerkve milostljivo uslišal, in Njih Svetost, našiga Gospoda Pija IX. na papežev sedež povzdignil. Zato zapovém, de se bo jutri ob desetih pred poldném v vŕih cerkvah mesta zahvaljena pésem *Te deum laudamus* pela, potem bodo eno celo uro z vsimi zvonovi zvonili, med tem pa se bodo molitve v rimskim trébniku zapisane v procesii za zahvaljenje molile. Razun tega nej se pa tri perve dni pri maši povsod zahvaljene molitve molijo savoljo tako slavne volitve papeža.

Ko so se sveti Oče iz Kvirinala v Va-

tikan peljali, je povsod velika množica ljudstva na tleh klečala in blagoslova prosila. Povsod so noviga papeža z veseljem in vriskanjem pozdravljali. Ko so se čes Angeljski most peljali, so na Angeljskim gradu s štuki streljali in z vsimi zvonovi zvonili. V Sikstinski Kapéli so se novi papež na altar vsédli in vsi Kardinali so jim pokoršino obljubili ter njih nogo, koleno in pleča kušnil. Potém so jih pervikrat na papežev sedež v cerkev svetiga Petra nesli; spremili so jih vsi dvorniki in Kardinali. Ko so v cerkev stopili, je bilo veselje in vriskanje tako veliko, de ni bilo petja in muzike slišati mogoče. Vidilo se je, kako so bili papež ginjeni, in blagoslov so dajali na vse strani vernim. Pri altarji Narvikšiga so tiho molitev opravili in zdaj so šli z veselim bučanjem trobent k velikimu altarji. Sedé na altarji so novi izvoljenec tretjo obljubo pokoršine od kardinalov sprejéli (pervo so sprejéli koj po volitvi v konklavu.) Velika cerkev svetiga Petra je bila z ljudstvom natlačena. Ko so se nazaj v Kvirinal, svoje sadanje poslopje, vernili, so bile tako imenovane papeževe ulice z ljudmi natlačene. Vsak je hotel svetiga Očeta viditi in pozdraviti in povsod se je slišalo reči: O kako je lep! — Zvečer je bilo celo mesto razsvetljeno in v vsih ulicah so gorele germade veselja.

Sedemnajstiga Rožniga cvéta so bili tudi vsi veliki gospodje in poslanci pred svetiga Očeta pripeljani.

Devetnajstiga so sveti Oče dvanajst kardinalov v zbor poklicali.

Veliki namestnik kardinal Patrici je to lé oznanilo osnanil, kakoršno se samo v svetim letu da: „Zavoljo kronanja Njih Svetosti papeža Pija IX., našiga Gospoda, katero bo 21. tega mesca v cerkvi svetiga Petra z navadnim veličastvam, Jim da priložnost vsim vernim obojiga spola vse grehe odpustiti, kateri bodo po opravljeni spovedi in obhajilu s resnično zgrevanim sercam k kronanju prišli ali pa k blagoslovu pred velikim papeževim poslopjem se znašli in v cerkvi Kralja nebés zmage cerkve, edinosti keršanskih oblastnikov in končanja krivoverstva v molitvi prosili.“ — Pod nadpisam: „Nenavavno povelje“ je vikši vojniško zapovedništvo to le naznanilo: „V malo dnéh po žalostnim zapušenji so častitljivi očetje po dvadnévnim zboru z redko enoserčnostjo in v duhu, kteriga narodi nikoli ne bodo pozabili, tistiga izmed njih na Petrov stol posadili, kteriga si je cerkev božja zavoljo njegovih učenost, svetosti in družih lepih čednost želéla. V veselji svojiga sercá pové vojniško zapovedništvo vojništvu, de je kardinal Mastaja-Fereti poglavar,

kteriga je božja previdnost potem, ko si je važno in imenitno ime Pija IX. priložil, cerkvi in deželi dal. Vojniško zapovedništvo pozna predobro častiljubnost in zvestost papeževih soldatov, kakor de bi mu bilo treba, jih v tej hipi njih dolžnost opomniti ali pa jim novo serčnost delati. V tem zaupanji si bo vojniško zapovedništvo prizadevalo, vsako djanje pokoršine in skazane zvestosti vojakov svetimu Očetu, kateri že zdaj toliko ljubezni in milosti do vojaškiga stanu razodeva, koj koj na znanje dati.“

Dar, kateri se po stari šegi v dan kronanja mestnim ubožčikam vsakiga spola in starosti in clo nerojenim otročičam deli, je bil 20. Rožniga cvéta podeljen. Vsakdo je blizo 12. krajcarjev prejel. Častitljivi kardinal deljine milih darov je imel blizo 40 tavžent razgrajočih glav vpokojiti!

21. Rožniga cveta je bilo kronanje Njih Svetosti na velikim altarji blagoslovenja v Šent-Peterski cerkvi. Vsi prelati in vsi, katerim je v kapélo priti privoljeno, kakor tudi gospodje kardinalje so šli v lepi procesiji naprej, svetiga Očeta so pa v nošnjim stolu pod nebam prinesli. Od vsih strani je ljudstvo svetimu Očetu veselo ukalo; med nešteto množico, ktero so vojaki in mestnjani v redu deržali, so prišli na mostovž poslopja, iz kteriga se je ves prostor pred Vatikanam

pregledati dal, in na katerim so že poprej pa-
peževi huzarji in drugi vojaki zavoljo reda
stali.

Ko so na mostovž prišli, so se sveti
Oče na sedež vsedli, kjer jih je vse ljudstvo
viditi moglo. Kaplanje in duhovni pevci so
potem peli latinsko pesim: *corona aurea
super caput ejus*. Kardinal dehant je od-
peval in molil molitev: *Omnipotens sempi-
terne Deus, dignitas sacerdoti* i. t. d. Po
končani molitvi je vzel Kardinal dehant ško-
fovo kapo s glave svetiga Očeta in je trojno
krono na glavo postavil z besedami: *Accipe
tiaram tribus coronis arnatam, et scias,
te esse patrem principum et regum, rec-
torem orbis in terra, vicarium Salvatoris
nostri Jesu Christi, cui est honor et gloria
in saecula saeculorum. Amen*. To se pravi:
Sprejmi trojno krono, tiara imenovano, in
vedi, de si oče knezov in kraljev, vladnik
zemlje, namestnik Odrešenika našiga Jezu-
sa Kristusa, komur je čast in slava od ve-
komej. Amen.

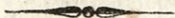
Po končanih navadnih molitvah so sveti
Oče na sedeži vstali in zbrano ljudstvo po-
blagoslovili. Neizrečeno vriskanje veselja se
je v višavah razlegalo, štuki Angeljskiga
grada so zagroméli, vsi vojaki so vstrelili,
bobni so zabučali, vojaške muzike in zvonovi
vsiga velikiga mesta so zapéli. Koj potem

sta dva Kardinala diakona popolnoma odpuške oznanila z navadnimi cerkvenimi besedami. Nazadnje so sveti Oče še enkrat vstali in vse pričujoce še enkrat poblagoslovili. Potem so šli v zakristijo, svete oblačila sléč, in tukaj jim je Kardinal dehant v imenu vsiga svetiga zbora k slavnemu kronanji s spoštovanjem srečo vošil; sveti Oče pa so se v svojim oblačilu v svoje poslopje vernili. Zvečer tega dneva je bilo celo mesto razsvitljeno, ker so poslopja gospodov Kardinalov, vunanjih poslancov, prelatov, knezov in rimskih plemeničev, kakor tudi več cerkvá in skoraj vse hiše prav lepo in umetno razsvetljene bile.

De bi se kronanje Njih Svetosti uboščikam tudi z milimi darimi svetiga Očeta še bolj veselo storilo, so papež še te le dobrote skazali. Razun že razdeljenih 12 tavžent goldinarjev se imajo vse reči poslednje tri mesce zastavljene do eniga goldinarja brez plačila rešiti. Verh tega so Njih Svetost ubogim Rimljankam neomadeževaniga zaderžanja 53 dót, po 102 gold. pri možitvi ali v prestopu v kloster in še družih tavžent dót po 20 gold. v svojih deželah naredili.

Bog daj, de bi očetova skernost Njih Svetosti upanje in perčakovanje vsiga keršanstva spolnila, de bi duh nerednosti in punta, ki se zdaj na Laškim razodeva, spet

kmalo od miru spodrinjen potihnil. De bi Bog po svoji vsigamogočnosti prizadevanju tega novoizvoljeniga vredniga cerkveniga poglavarja svoj nebeški ték dodélil in ga dolgo ohranil veliki čedi njemu izročeni v prid in blagoslov!

I m é n a

vsih papežev po versti od Petra do Pia IX.

Z nastopnim in smertnim létam.

Iména	Na- stopil	U- merl	Iména	Na- stopil	U- merl
Peter	45	66	Kornéli	251	253
Linus	66	78	Luci I.	253	253
Kletus	79	91	Štefan I.	253	257
Klemen I.	91	100	Sikst II.	257	258
Anaklet	100	112	Dionisi	259	269
Evarist	113	121	Feliks I.	269	274
Alexander I.	121	132	Evtihian	275	283
Sikst I.	133	142	Kaji	283	296
Telesfor	143	154	Marcelin	296	304
Higin	155	158	Marcé I.	305	310
Pij I.	159	167	Evzébi	310	310
Anicet	167	175	Melhiad	310	314
Soter	175	179	Silvester I.	314	335
Elevter	180	194	Marko	335	336
Viktor	195	203	Juli I.	337	352
Zefirin	203	221	Liberi	352	366
Kalikst I.	222	226	Feliks II.	366	366
Urban	227	233	Damas I.	367	384
Pontian	233	237	Sirici	385	398
Anter	237	238	Anastazi I.	398	402
Fabian	239	250	Inocent I.	403	417

Iména	Na- stopil	U- merl	Iména	Na- stopil	U- merl
Zozim	417	418	Bonifaci V.	619	624
Bonifaci I.	418	423	Honori I.	625	639
Celestin I.	423	432	Severin	640	640
Sikst III.	432	440	Janez IV.	640	641
Leon I. svéti, véliki	440	461	Teodor I.	642	649
Hilari	461	467	Martin I.	649	655
Simplici	467	483	Evgeni I.	655	658
Feliks III.	483	492	Vitalian	658	673
Gelazi I.	492	496	Deodat II.	673	677
Anastazi II.	496	498	Don I.	677	678
Simak	498	514	Agaton	678	681
Hormida	514	523	Leon II.	682	683
Janez I.	523	526	Benedikt II.	684	685
Feliks IV.	526	529	Janez V.	685	686
Bonifaci II.	530	531	Konon	687	687
Janez II.	532	535	Sergi I.	687	701
Agapét I.	535	536	Janez VI.	701	704
Silveri	536	537	Janez VII.	705	707
Vigili	538	555	Sisini	707	708
Pelagi I.	555	559	Konštantin I.	708	715
Janes III.	560	572	Gregor II.	715	731
Benedikt I.	573	577	Gregor III.	731	741
Pelagi II.	578	590	Caharia	741	752
Gregor I.			Štefan II.	752	752
svéti, véliki.	590	604	Štefan III.	753	757
Sabinian	604	605	Pavl I.	757	767
Bonifaci III.	605	606	Konštantin II.	767	768
Bonifaci IV.	607	614	Štefan IV.	768	771
Deodat I.	615	618	Adrian I.	772	795
			Leon III.	795	816

Iména	Na- stopil	U- merl	Iména	Na- stopil	U- merl
Štefan V.	816	817	Leon VII.	936	939
Paškal I.	817	824	Štefan IX.	939	943
Evgeni II.	824	827	Marin II.	943	946
Valentin	827	827	Agapet II.	946	956
Gregor IV.	827	844	Janez XII.	956	963
Sergi II.	844	847	Benedikt V.	964	964
Leon IV.	847	855	Leon VIII.	965	965
Benedikt III.	855	858	Janez XIII.	965	972
Nikolavž I.	858	867	Benedikt VI.	972	973
Adrian II.	867	872	Don II.	974	974
Janez VIII.	872	882	Bonifaci VII.	974	974
Marin I.	882	883	Benedikt VII.	975	984
Adrian III.	884	885	Janez XIV.	984	985
Štefan VI.	885	891	Janez XV.	985	996
Formos	891	896	Janez XVI.	996	997
Bonifaci VI.	896	896	Gregor V.	997	999
Štefan VII.	896	897	Silvester II.	999	1002
Roman I.	897	997	Janez XVII.	1003	1003
Teodor II.	900	900	Janez XVIII.	1003	1009
Janez IX.	901	905	Sergi IV.	1009	1012
Benedikt IV.	905	905	Benedikt VIII	1012	1024
Leon V.	906	906	Janez XIX.	1024	1033
Krištof	906	906	Janez XX.	1033	1044
Sergi III.	907	910	Benedikt IX.	1044	1045
Anastasi	911	912	Gregor VI.	1045	1046
Land	912	913	Klemen II.	1046	1047
Janez X.	914	928	Damas II.	1048	1048
Leon VI.	928	929	Leon IX.	1049	1054
Štefan VIII.	929	931	Viktor II.	1055	1056
Janez XI.	931	936	Štefan X.	1057	1058

Iména	Na- stopil	U- merl	Iména	Na- stopil	U- merl
Benedikt X.	1058	1058	Urban IV.	1261	1264
Nikolavž II.	1059	1061	Klemen IV.	1265	1268
Aleksand. II.	1062	1073	Gregor X.	1269	1276
Gregor VII.	1073	1085	Inocenti V.	1276	1276
Viktor III.	1086	1087	Adrian V.	1276	1276
Urban II.	1088	1099	Janez XXI.	1276	1277
Paškal II.	1099	1118	Nikolavž III.	1277	1280
Gelazi II.	1118	1119	Martin II.	1280	1285
Kalist II.	1119	1124	Honori IV.	1285	1287
Honori II.	1124	1130	Nikolavž V.	1288	1292
Inocenti II.	1130	1143	Celestin V.	1293	1294
Celestin II.	1143	1144	Bonifaci VIII.	1294	1303
Luci II.	1144	1145	Benedikt XI.	1303	1304
Evgeni III.	1145	1153	Klemen V.	1305	1314
Anastazi IV.	1153	1154	Janez XXII.	1316	1334
Adrian IV.	1154	1159	Benedikt XII.	1334	1342
Aleksander III.	1159	1181	Klemen VI.	1342	1352
Luci III.	1181	1185	Inocenti IV.	1352	1362
Urban III.	1185	1187	Urban V.	1362	1370
Gregor VIII.	1187	1187	Gregor XI.	1370	1378
Klemen III.	1187	1191	Urban VI.	1378	1389
Celestin III.	1191	1198	Bonifaci IX.	1389	1404
Inocenti III.	1198	1216	Inocenti VII.	1404	1406
Honori III.	1216	1227	Gregor XII.	1406	1409
Gregor IX.	1227	1241	Aleksander V.	1409	1410
Celestin IV.	1241	1241	Janez XXIII.	1410	1416
Inocenti IV.	1243	1254	Martin V.	1417	1431
Aleksander IV.	1254	1261	Evgen IV.	1431	1447
			Nikolavž V.	1447	1455

Iména	Na- stopil	U- merl	Iména	Na- stopil	U- merl
Kalikst	1455	1458	Pavl V.	1605	1621
Pij II.	1458	1464	Gregor XV.	1621	1623
Pavl II.	1464	1471	Urban VIII.	1623	1644
Sikst IV.	1471	1484	Inocenti X.	1644	1655
Inocenti VIII.	1484	1491	Aleksander		
Aleksander			VII.	1655	1667
VI.	1492	1503	Klemen IX.	1667	1669
Pij III.	1503	1503	Klemen X.	1670	1676
Juli II.	1503	1513	Inocenti XI.	1676	1689
Leon X.	1513	1521	Aleksander		
Adrian VI.	1522	1523	VIII.	1689	1691
Klemen VI.	1523	1534	Inocenti XII.	1691	1700
Pavl III.	1534	1549	Klemen XI.	1700	1721
Juli III.	1550	1555	Inocent XIII.	1721	1724
Marcél III.	1555	1555	Benedikt VIII	1724	1730
Pavl IV.	1555	1559	Klemen XII.	1730	1740
Pij IV.	1559	1565	Benedikt XIV	1740	1758
Pij V.	1566	1572	Klemen XIII.	1758	1769
Gregor XIII.	1572	1585	Klemen XIV.	1769	1774
Sikst V.	1585	1590	Pij VI.	1775	1799
Urban VII.	1590	1590	Pij VII.	1800	1823
Gregor IV.	1590	1591	Leon XII.	1823	1829
Inocenti IX.	1591	1591	Pij VIII.	1829	1830
Klemen VIII.	1592	1605	Gregor XVI.	1831	1846
Leon XI.	1605	1605	Pij IX.	1846	

Perstávik.

Apostoljski list,

ktériga so sveti Oče, novi papež
Pij IX. vsim patriarham, véli-
kim škofam in škofam pisali.

Pij IX. papež.

Častitljivi Bratje!

Pozdravljenje in apostoljski blagoslov!

Ko smo že več lét z Vami vrèd, Častitljivi Bratje, tako truda in skerbi polno škofijstvo po móči oskerbovali in dél Gospodove črede Naši skerbi izročene na obilnih potókih in na prerodovitnih planôtah Izraelove gore pasti si prizadevali: glej, so Nas zavoljo smerti Našiga sprednika Gregorja XVI., kteriga imenitne in slavne déla bódo mlajši z zlatimi čerkami v letopisih cerkve zapisane védno z čudenjem brali, zoper vse Naše pričakovanje in domišljevanje po skrivnim sklepu božje previdnosti, ne brez narvečjiga oplášenja in

ostrášenja Našiga serca, papeža zvolili. Zakaj če so breme apostoljskiga stanú v vŕih časih za silno težavno in nevarno iméli in ga tudi imeti morajo, se ga je rés v teh silno težavnih časih keršanskiga občinstva (Gemeinwesen) posebno bati. In ker nam je Naša slabost popolnoma znana, in ker smo silno težke dolžnosti nar vikšiga pastirstva, zlasti o tako veliki nestanovitnosti vsih okoljnost, prevdarili, bi Nas bile žalost in solze popolnoma premagale bile, ko bi ne bili vsiga svojiga zaupanja v Bogá, svojiga Rešnika, postavili, kateri tistih, ki va-nj zaupajo, nikadar ne zapustí, in kateri se, velikosti svoje oblasti pokazat, včasi slabejših posluži, de svojo cerkev vlada, de vsi vedno bolj in bolj spoznajo, de je Bog sam, kateri po svoji čudapolni previdnosti cerkev vlada in varuje. Pa tudi tolažba nam moč daje, de imamo v skerbi za zveličanje duš Vas, Častitljivi Bratje, tovarše in pomagavce, ki ste poklicani Naše trudenja z Nami delíti, in ki si s skerbnoŕstjo in gorečostjo dolžnosti svojiga stanú prizadévate spolnovati in se dobro vojskovati. Ko smo tadaj na veličastni stol apostoljskiga kneza ali firsta, desiravno ponezaslužama, povzdignjeni bili in težavno službo v svetim Petru od večniga Kralja pastirjev zavoljo Bogá izročeno prevzéli, de bi ne samo ovce, to je, vesoljno keršansko

ljudstvo, ampak tudi jagnjeta, to je, predstojnike pasli: nam ni nič bolj na sercu ležalo, nismo nič bolj želeli, kakor vas z nar gorečnejši ljubeznijo nagovoriti. Zatorej Vam koj, ko smo po šegi in zapovedi svojih sprednikov v svoji lateranski baziliki papežtvo prevzeli, brez vsiga odlóga list pišemo, Vašo veliko pobožnost obudit, de s toliko večjim veseljem, čuvanjem in prizadevanjem nad čredo Vaši skerbi izročeno čujete, se s škofovsko močjo in stanovitnostjo zoper nar hujšiga sovražnika človeškiga rodú vojskujete in se kakor dobri vojšaki Kristusa Jézusa serčno v bran postavite za hišo Izraelovo.

Nikomur izmed Vas, Častitljivi Bratje, ni neznano, de je v' naših žalostnih časih silno velika in strašna vojska zoper vesoljno katoljško cerkev od tistih ljudi osnovana, ki so v brezbožno zavézo stopili, zdraviga uka ne terpé, svoje ušesa resnici zaperajo in iz tame mnogotérij misel pošasti vlečejo, ktere se potém po vsi moči veljavne storiti in med ljudstvo zasejati in razširiti prizadevajo. Groza Nas v duši spreletí, in nar britkejši bolečina Nas opade, če vse zmote, razne in mnogoverstne zvijače škodovati, zanjke in zvite naklepe prevdarimo, s kterimi si ti sovražniki resnice in luči, ti premedeni goljufi prizadevajo vso gorečnost za pobožnost, pravico in spodobnost v vsih sercih zatréti,

bogaboječe zaderžanje spriditi, vse božje in človeške pravice zmešati, katoliško vero in deržavno družbo oslabiti, omajati in, ko bi bilo mogoče, popolnoma preberniti. Sej véste, Častiljivi Bratje, de ti nar serditši sovražniki keršanskiga iméná od zlobe hudobne nezbožnosti oslepljeni v prederznosti svojih misel tako globoko zabredejo, de z nezmerno ošabnostjo s svojimi ustmi Bogá preklinjajo, ¹⁾ ter očitno in odkrito učiti se ne sramujejo, de so svete skrivnosti naše vére zgol izmišljenja in iznajdbe ljudi, in de je uk katoliške vere zoper blagor in prid človeške družbe, in se prederznejo, clo Kristusa in Bogá tajiti. In de ložeje narode prekanejo in nemarljive posebno in neskušene goljfajo in seboj v zmote zavléčejo, pravijo, de oni sami pota blagorstva poznajo, in dajo si naravnost imé modroslovcov, kakor de bi modroslovje (filozofia), ktero resnico nature iše, reči zavréči moglo, ktere je Bog sam po posebni dobroti in milosti ljudém razodéti hotel, de pravo blagorstvo in osrečenje doséči zamorejo. Pa vunder nikoli ne nehajo z pričbami, ktere so v resnici narobe in silno goljufne, moč in imenitnost človeške pameti hvaliti, jo čez nar svetejši vero Kristusovo povzdigovati, in z narvečjo nesramnostjo zavoljo tega glo-

¹⁾ Skrivno razodenje XIII. 8.

bozdajo, de je ta vera zoper človeško pamet. Gotovo se ne da nič ne izmisliti ne iznajti, kar bi bilo bolj neumno, bolj brezbožno in clo bolj zoper človeško pamet od tega; zakaj če je prav véra čez pamet, med njima vunder ni praviga spora ali zopernosti nikoli najti, ker obé v enim nar dobrotljivšim, nar vikšim Bogu, viru vse nepremenljive, večne resnice začetek imate in si vunder vzajemno pomagata, tako de zdrava pamet resnico vere spríča, jo vterdi in brani; vera pa človeško pamet vsih zmót varuje, in jo po spoznanji božjih reči čudno razsvitli, vterdi in spopolni. Nič manji pomóta ni, Častitljivi Bratje, če ti sovražniki božjiga razodenja človeško izobraženost z nar večjo hvalo povzdigujejo in jo z prederznostjo v resnici nesramno in hudobno v katoljško vero vpe-ljati hočejo, kakor de bi ta vera ne bila od Bogá, ampak od ljudi ali kaka modroslovska iznajdba, ki bi se tudi s človeškimi sredstvi spopolniti dala. Te ljudi, ki tako revno take neumnosti bledejo, prav dobro zadéne, kar je Tertulian po pravici modrijanam svojiga časa očital: Kteri so stoíško, platonsko in dialektiško keršanstvo skovali. ¹⁾ In resnično, ker naša presvéta véra ni od ljudi znajdena, ampak od Bogá ljudém iz neskončne

¹⁾ Tertul. de praescript. Cap. VIII.

milosti razodéta, bo vsakdo lahko spoznal, de ta véra od tistiga Bogá, ki z nami govori, vso svojo moč dobiva, in de ne more ne iz človeške pameti zvirati ne od nje popolnamosti dobiti. Zakaj človeška pamet mora, de se v tako tehtni réci ne goljfa in ne zmoti, resničnosti božjiga razodenja natanko prevdariti, de se gotovo prepriča, de je Bog sam govoril, in de mu potém, kakor apostelj prav modro uči, pametno služi. ¹⁾ Zakaj komu je neznano, ali komu zamore neznano biti, de moramo, kadar Bog govori, vse verovati, in de se pameti sami nič več ne priléze, kakor tiste réci terditi in se deržati jih, od ktérlih se vé, de jih je Bog razodel, ki ne more goljfan biti, ne goljfati.

Tode koliko, kako čudopolnih, kako lépih pričb imamo, po kterih se mora človeška pamet prav natanko prepričati, de je Kristusova véra od Bogá, in de ima vsa naša véra svoj vir v nebésih, pri Gospodu, in tadaj ni nič bolj gotoviga, bolj resničniga, bolj svetiga, nič bolj vterjeniga, kot naša véra. ²⁾ Ta véra namreč, šola življenja, pot zveličanja, škit zoper hudobije, rednica vsih čednost, ki je po rojstvu svojiga božjiga učenika in izpopolnika Kristusa Jezusa, po njegovim življenji, smerti in vstajenji, po nje-

*) Rimlj. XII., 1.

**) S. Joan. Chrys. Homil. I. in Isai.

govi modrosti, njegovih čudežih in prerokbah poterjena, ktera z lučjo svojiga nadzemlj-skiga uka povsod svéti, in je obogatena z tolikimi zakladi nebéškiga bogastva, s prerokbami toliko prerokov, s svitlobo tolikanj čudežev, s stanovitnostjo tolikanj mučencov, s veličastvam tolikanjih svetnikov razsvitljena in razslavljena, ktera zveličavne zapovedi Kistusové oznanuje, in ktera iz nar neusmiljenejših preganjaj od dné do dné več moči dobiva in sama z banderam križa vesoljno zemljo po vodi in po suhim, od izhoda do zahoda prehodi. In goljufnost malikov na tla pometavši, tamoto pomot razsvitlivši in svoje sovražnike vsake verste premagavši je ta vera vse narode, rodove in ljudstva, bodo nej v svoji divjosti še tako odivljeni in po duhu, šegah, postavah in upravah še tako razlizhni, z lučjo božjiga spoznanja razsvitlila, in vsim mir in zveličanje oznanovavši jih je krotkimu jarmu Kristusovimu podvergla. To vse se pa od vsih strani v toliki svitlobi nebeške modrosti in mogočnosti pokaže, de vsaciga um in sercé lahko zapopade, de je keršanska véra delo Bogá.

Ker tadaj človeška pamet iz teh nar jasnejših in nar krepkejših pričb čisto in na tanko spozná, de je Bog vir te vére, ne sme dalje iti, temuč mora vsako težavnost in vsak šum od sebe vreči in oddaljiti in tej véri v

vsim podložna biti, ker je prepričana, da je vse, kar vera ljudem spolnovati in storiti zapoveduje, od Bogá razodeto.

In iz tega se natanko vidi, v kolikanjji pomoti tisti živé, kateri se pameti napak poslužijo in božje uke za človeške déla imajo, in si v svoji prederznosti upajo, jih po svojih mislih razlagati in obračati, ko je vunder Bog sam živo gospodstvo postavil, praviga in postavniga duha svojih nebeških razodétev učiti, vterditi, in slednji prepír v rečeh, ki vero in življenje zadévajo, po pravični sodbi razsoditi, da vernih ne zanašajo slednji véteruka, zvičajnost ljudi, in goljfive zvijače zapeljivosti k pomoti. In to živo in nezmotljivo gospodstvo je samo v tisti cerkvi, ktera je od Kristusa zidana na Petru, glavi, knezu in pastirji vesoljne cerkve, čigar vera se, kakor je obljubil, ne bo nikolj mešala, ktera ima vedno svoje postavne papeže, kateri brez prenehanja od Petra samiga svoj začetek pišejo in na njegovim sedeži sedé, in tudi njeniga uka, veličastva, časti in oblasti nasledniki in brambovci so. In kjer je Peter, ondi je tudi cerkev ¹⁾, in ker Peter po rimskim papeži govori ²⁾, in v

¹⁾ S. Ambros. in Ps.

²⁾ Conc. Chalced. Act. 2.

svojih naslednikih vedno živi in sodi ¹⁾), in iskajočim resnico vere deli ²⁾); zato se morajo božji izgovori v ravno tistim duhu jemati, ktereiga je rimski sedež svetiga Petra na se vzél in še jemlje, kateri je kakor mati in učenica vsih cerkvá ³⁾), vero, ktero je Kristus, Gospod, dal, vselej popolnoma in čisto hranil in vérne učil, ker je vsim pót zveličanja in uk čiste resnice pokazal. Zakaj to je poglavitna cerkev, iz ktere se je duhovska edinost izšla ⁴⁾), ta je mati cerkev pobožnosti, v kateri je vsa in popolnoma terdnost vere ⁵⁾), v kateri je spredstvo apostoljskiga sedeža živelo ⁶⁾), h kateri zavoljo njeniga veličanskiga spredstva vesoljna cerkev, to je, verni, ki so povsod raztreseni ⁷⁾), pribežati mora, in kdor z njó ne nabéra, raztrésa ⁸⁾). Mi tadaj, Častitljivi Bratje, ki smo po nezapopadljivim sklepu božjim na ta sedež resnize posajeni, opominjamo Vašo slavno pobožnost oistro v Gospodu, de si vérne, ki so Vam v varstvo izročeni, z vso skernostjo in z vso goréčostjo opominjati in prigovarjati priza-

¹⁾ Synod. Ephes. Act. 3. ²⁾ S. Peter Chrisol. epist. ad Eutich. ³⁾ Conc. Trid. Sess. VII. de Baptim. ⁴⁾ S. Cypr. Ep. 55. ad Corn. Pontif. ⁵⁾ Litter. Syn. Joan. Constantinop. ad Hormisd. Pont. et Sozom. Hist. lib. 3. cap. 8. ⁶⁾ S. Aug. epist. 162. ⁷⁾ S. Irenaeus lib. 3. contra haer. Cap. 3. ⁸⁾ S. Hyeron. epist. ad Damasc. Pontif.

devate, de se terdno téh ukov deržé in se nikoli tistim motiti in v zmote zapeljati ne dajo, ki so ostudni postali v svojih prizadjanjih, v videsu človeškiga omikanja véro spodkopati in brezbožno pameti podvréči, kateri si prizadevajo božje nauke ovreči in se ne sramujejo, Bogá, kateri je s svojo nebésko véro za blagorstvo in zveličanje ljudi tako milostivo skerbéti se ponižal, kolikor je mogoče razžaliti. Zdaj pa, Častitljivi Bratje, so vam drugačne gnusobne zmote in goljufnosti dobro znane, s kterimi otroci tega svetá katoljško véro, božjo imenitnost cerkve in pravice duhovne in posvetne oblasti z nogami taptati si prizadevajo. Sim se štejejo zaničljive podpihovanja zoper ta rimski sedež svetiga Petra, na kteriga je Kristus nepremagljivo stališe ali grunt svoje cerkve zidal. Sim se štejejo skrivni krivoverci, ki so se v neprid in razdjanje vsih cerkvenih in posvetnih reči iz tamote vzdignili in kateri so od rimskih papežev, Nasih sprednikov, mnogokrat z njihovimi apostolskimi listi, ktere Mi iz obilnosti svoje apostolske oblasti poterdimó in Vam jih natanko natanko spolnovati sapovemo, preklicani in iz občine keršanske cerkve zbrisani. ¹⁾

¹⁾ Clemens XIII. Const. In Eminentí, Bened. XIV. Constit. Providas, Pius VII. Ecclesiam a Jesu Christo Leo XII. Const. Quo graviora.

Tak namen imajo tudi zvijačaste svetopisemske bratovšine, ktere staro zvijačnost zapeljivih učencikov ponavljajo, bukve svetiga pisma zoper svete cerkvene postave v vse znane jezike prestavljajo, dostikrat napčno razlagajo in v neštétih iztiskih med vse, so nej kteriga stanú koli, in med čisto neomikane ljudi zastonj razdelé in jim jih še clo posiliti ne nehajo, za to de si vsak, z zaverženjem božjiga izročila, uka očetov in gospodstva katoljske cerkve, božji uk po svojim razlaga, njegov pomen izvrača in tako v narvečeje pomote zabrede. Te bratovšine je po izgledu svojih sprednikov Gregor XVI. slavniga spominja, na čigar mesto smo Mi, de si ravno ne z enakim zasluženjem, stopili, s svojimi apostoljskimi listi zaverigel ¹⁾, in tudi Mi hočemo, de so zaveržene. Tukaj sim se šteje tudi gnjusobni uk mlačnosti v rečéh vére, uk, ki je še clo naturni luči pameti popolnoma nasproti, in s kterim tisti zviti goljufi vsak razloček med čednostjo in med hudobijo, med resnico in pomoto, med spodobnostjo in sramam podrejo in potem terdijo, de je ljudém v vsaki véri mogoče véčno zveličanje doséči, ravno kakor če bi pravica in nepravica enaki bili, ali kakor če bi

¹⁾ Gregor XVI. V listu na vse škofe, ki se začne z besedami: *Inter praecipuas machinationes.*

se luč s tamoto združiti, in Kristus z Belialam se zediniti mogel. Tukaj sim gré dalje zaničljiva zaperséga zoper sveto nezakonstvo duhovnikov, h kateri je tudi, de bi tako ne! tudi nekaj duhovnikov pristopilo, kateri se, svoje vrednosti pozabljevši, mikanju in skušnjavam svojih poželjivost premagati in zapeljati dajo; tukaj sim gré napčno podučevanje, zlasti v modroslovskih rečéh, in tako se neskerbna mladost zapelje in izpridi, de jo je pomilovati, in drakonov želč se ji tako v Babilonski kupici podaja; tu sim gré strašni uk od tako imenovaniga vseobčinstva (komunizem), ki je naturnimu pravstvu naspróti, po katerim bi se, ko bi se ga poprijéli, pravice, premoženje in lastnina vsih in cló človeška družba popolnoma overgla; tu sim grejo v tannim skrite zanjke tistih, kateri se med tem, ko so znotraj zgrabljivi volkovi, v ovčjih oblačilih in v krivim in goljufnim videsu čistejše pobožnosti, ojstrejše čednosti in čistosti prav ponižno vgnjezditi vejo, prilizvaje ljudi slepé, z gibčnostjo vjamejo, jih nevedama umoré, od vse vadbe v véri oplašijo in tako Gospodovo čredo moré in mesarijo. Tu sim gré nazadnje, de od drugih reči, ktere so Vam dobro znane in zapopadljive, molčimo, strašna kuga tolikanj bukev in pisem, ki povsod letajo in hudobijo učé, ki so umetno spisane in se polne zvijač

in goljufnosti z velikimi potroški povsod v spridenje keršanskiga ljudstva razširjajo in tako povsod nar bolj škodljive uke trosijo, serce in dušo prostih ljudi okužijo in véri nar večí škodo delaja. Toliko zmotnjav, ki se povsod raširjajo, in neberzdana prostost v mislih, v govorjenji in pisanji je sturila, de se je keršansko zaderžanje izpridilo, de se presveta véra Kristusova zaničuje, veličastvo službe božje graja, oblast apostoljskiga sedeža zatéra, gospodstvo cerkve zabavlja in v zaničljivo sužnost spravlja; pravice škofov z nogami teptajo, svetost zakona zaničujejo, izpeljanje vsake oblasti majajo, in iz tega so tako duhovnimu kakor posvetnimu občinstvu marsikake druge škode izrastle, ktere moramo z Vami, Častitljivi Bratje, objokovati.

Ker smo v takih okoljšinah vére in svetá za blagor Gospodove črede, ki nam jo je Bog izročil, zlo skerbni, ne bomo po dolžnostih svoje apostoljske službe nič opustili, vse poskusiti, de bomo po vši moči za blagorstvo vesoljne keršanske občine skerb imeli. Pa tudi Vašo slavno pobožnost, čednost in umnost, Častitljivi Bratje, opominjamo krepko v Gospodu, de v svetim zaupanji v pomoč božjo z Nami vred reč božjo in njegove svete cerkve v službi, ktero imate, in v častitljivosti, s ktero ste obdani, nestra-

hama branite. Umite, de se morate pogumno boriti, ker vam nikakor neznano ni, kakošne in kako velike rane se neomadeževani nevesti Kristusovi delajo, s koliko močjó jo njeni narserditši sovražniki napadajo. In posebno prav dobro veste, de je vaša dolžnost, s škofovsko močjo katoljško véro varovati in braniti, in z vso skerbjo čuti, de čreda Vam izročena v véri terdna in stanovitna ostane, ker, če kdo vére ne ohrani čiste, gotovo v večno pogubljenje pride. ¹⁾ Nej bo tadaj po Vaši pastirski skerbljivosti Vaša skerb, de to véro hranite in varujete; ne odjenjajte nikoli, vse v nji podučevati, opotekljive vterditi, zopernike posvariti, slabe v véri oživiti, in nikoli nič ne terpite ali z molčanjem ne dovoljite, kar bi čistosti vére tudi nar manjši škodo storiti vtegnilo. In z ravno tako terdnostjo duhá redite v vsih edinost katoljške cerkve, razun ktere ni zveličanja, in pokoršino do tega sedeža Petroviga, na katerim kakor na nar terdnejšim stališi, celo ozidje naše presvete vére stoji. Skerbite pa tudi z enako stanovitnostjo za natanjšno spolanovanje presvetih cerkvenih zapoved, ker so one, po katerih čednost, strah božji in pobožnost posebno ostanejo in cvetò. Ker pa vest ojštro zapoveduje, kóte brezbožnikov

¹⁾ Ex. formula fidei athanas.

razkriti in hudiča samiga, kterimu služijo, iz njih izgnati ¹⁾), Vas prosimo in opominjamo, de kakor morete in znate mnogotere zanjke sovražnikov, njih goljufije in zmotnjave, njih zvijače in prizadeve vernimu ljudstvu pokazete, ga okuženih pisem skerbno varjete in neprenehama opominjate, de se krivoverstva in družb brezbožnih kakor kače in vsiga prav skerbno varuje, kar je zoper čistost vere, keršanskiga uka in življenja. In v tem ozeru nej se nikoli ne zgodi, de oznanovanje evangelja opustite, de se keršansko ljudstvo slednji dan v svetih zapovedih keršanske postave podučí in **Bogá** spoznava, se hudiga varje in dobro déla in po potih **Gospodovih** hodi. In ker veste, de ste poslanci na **Kristusovim** mestu, kteri sam od sebe govori, de je krotkodušen in ponižen iz serca, in kteri ni prišel, pravičnih klicat, ampak grešnike, in kteri nam je izgled zapustil, de po njegovih stopinjah hodimo, ne zamudite, če ktere najdete, ki se nad **Gospodovimi** zapovedmi pregreše in od poti resnice in pravice zaidejo, jih v duhu milosti in krotkodušnosti z očetovskimi opominji in svéti in z vso dobrotljivostjo, poterpežljivostjo in modrostjo učencov opominjati posvariti, prositi in klicati,

¹⁾ S. Leo Serm. VIII. Cap. 4.

ker do tacih, ktere poboljšati hočemo, dosti-
krat dobrotnost več zamore, kakor ojstróst,
opominj več kakor sila. ¹⁾ Prizadenite si
tudi, Častitljivi Bratje, kolikor Vam je mo-
goče storiti, de si verni za ljubezen priza-
dénejo, mirú išejo, in kar k ljubezni in miru
gré, pridno delajo, de se tako ves razpor,
sovražtvo, serd in razpertija čisto zatré, in
se vsi vzajemno ljubijo in se v tistim name-
nu spopolnijo, enoserčno čutijo, enoserčno
govorijo, enoserčno spoznajo v Kristusu Je-
zusu, Gospodu našim. Prizadenite si, ker-
šanskimu ljudstvu dolžno pokoršino in pod-
ložnost do kraljev in oblastnikov v serze
vtisniti in ga podučiti, de po opominji apo-
steljna ni oblasti ²⁾, razun Bogá, in de se
tisti božji naredbi zoperstavlajo in si tadaj
pogubljenje pripravljajo, kateri se gosposkini
oblasti zoperstavijo, in de se tadaj zapo-
ved pokoršine do gospòsk od nikogar pre-
lomiti ne more, bodi si le, de se kaj zapo-
vé, kar bi postavam božjim in cerkvenim
nasprotno bilo.

Ker pa druge k pobožnosti in službi
božji nič bolj močno ne spodbada, kakor
življenje in izgled tistih, ki so se božji službi
posvétili ³⁾, in ker se v navadi ljudstvo

¹⁾ Ad Rom. XIII. 1, 2.

²⁾ Conc. Trid. Sess. XXII. Cap. 1. de Reform.

večidel po duhovnikih verže, po svoji slavni modrosti dobro spoznate, Castitljivi Bratje, de si morate z vso skerbnostjo in z vsim trudam prizadjati, de duhovšina z lepo spodobnostjo, poštenim življenjem, s svetostjo in učenostjo svéti, in de se cerkvena reja po postavah svetiga Kánona natanko godí, in ako se je izpridila, v svojo nekadanjo čistost verne. Zavóljo tega se morate tudi, kar Vam je dobro znano, skerbno varovati, de na nikogar, kakor apostelj zapoveduje, preurno rók ne položite, temuč samo tiste posvetite in jih k opravam svetih skrivnost pripustite, kateri so natanjko in skerbno skušeni, kateri z lepotijo vsih čednost in s slavo učenosti svetijo, ktéri Vašim škofijam k pridu in k slavi biti zamorejo, in ktéri, ker se vsih rečí zderží, ki so duhovniku prepovedane, na branje, opominjevanje in učenje svojo skerb obračajo in vernim izgled dajejo, v besedi, v djanji, v ljubezni, v véri, v čistosti ¹⁾ in pri vsih bogaboječost obudé in ljudstvo za podučenje v keršanski veri pripravljajo, unemajo in spodbadajo; zakaj gotovo je bolje, kakor Naš sprednik, Benedikt XIV. neumerjočiga spominja, prav modro opominja, menj služabnikov iméti, pa dobrih pravnih in umnih, kakor veliko,

¹⁾ Ad Timoth. 4, 12.

kteri za zidanje telésa Kristusoviga, to je, cerkve nikakor pripravni niso.¹⁾ Neznano Vam pa ni, de imate življenje in vednosti tistih, kterim skerb in vodbo duš izročite, še bolj natankjo presoditi, de se kakor svesti deljivci mnogih milost božjih prizadenejo, z opravo zakramentov, z oznanovanjem besede božje in z izgledam dobrih dél, ljudstvo njim izročeno vedno pasti, podperati, ga v vsih postavah in ukih vére podučiti in na pot zveličanja pripeljati. Zakaj dobro uméte, de se, če fajmoštri svojih dolžnost ali ne poznajo ali pa jih zanemarijo, zdajci tudi čednost ljudstva pokvari, de keršanska čistost opéša, vadba v veri razpade in mine, in se vse hudobije in spridenosti lahko v cerkvi zaredé. De pa božja beseda, ki je bolj živa in krepka in ojstra, kakor ojstro zbrušen meč²⁾, v zveličanje duš, in z zadolženjem pridigarjev ob svojo rodovitno moč ne pride, ne nehajte, Častitljivi Bratje, oznanovavce božje besede opomniti in jim zapovedati, de nej si težke dolžnosti svojiga stanú k sercu vza-mejo, in službo evanglja natanjko po vesti opravljajo, ne s pregovornimi besedami člo-

¹⁾ Benedikt XIV. V listu na vse škofe z začetkam Ubi primum.

²⁾ Ad Hebr. 4, V. 12.

veške modrosti, ne s posvetno obilnostjo nečimerne, sebi dopadljive zgovornosti in prilizovanja, ampak v skazovanji duha in kreposti, de z besedo resnice prav ravnajo, ne sebe, ampak križaniga Jezusa oznanujejo, ter uke in zapovedi naše presvete vére po uku katoljške cerkve in očetov s častitljivo in razumno besedo ljudstvu razložno in odkritoserčno razlagajo in vse od gréhov plašijo, k pobožnosti unemajo, de se verni z besedo božjo zveličavno podučé in oživé, hudobij se varujejo, čednosti išejo in tako večnim štrafam oditi in nebeško veličastvo doseči zamorejo. **O**pominjajte, oserčujte vse duhovnike po svoji vikši pastirski skerbnosti in umnosti, de se natanjko službe, ki so jo od Gospoda prejeli, spomnijo, dolžnosti svojiga stanú v vsih delih prav pridno spolnujejo, si lepoto hiše božje prav k sercu vzamejo, z vso gorečnostjo pobožnosti neprenehama prosijo in molijo in kánonске dnevne čase po zapovedih cerkve molijo, de si tako božjo pomoč v silno težkih opravlilih svojiga stanú sprosijo in keršanskimu ljudstvu milost in usmiljenost božjo dosežejo.

Ker pa, Častitljivi Bratje, Vaši modrosti neznano ni, de le dobro podučeni duhovniki pripravni služabniki cerkve biti zamorejo, in de se po njihovim pravim pod-

učenji vse drugo življenje ravná, ne nehajte tadaj, se z vso svojo škofijsko močjó prizadajati, de se mladi duhovniki še v svoji prvi mladosti tako k pobožnosti in k pravi čednosti napeljujejo, kakor tudi v učenostih in važnih vednostih, zlasti v cerkvenih, dobro podučé. **Zató** nej Vam ne bo nič v večji skerbi, kakor z vsim trudam, umam in pridnostjo po zapovedi Tridentinskiga cerkveniga zbora duhovšnice narediti, kjer jih še ni, kjer pa že so, jih, po potrebi, večji napraviti, jih z narboljšimi gospodarji in učniki preskerbéti in skerbno skerbno paziti, de se v njih mladi duhovni v strahu božjim in v cerkvenim uku sveto in pravoverno zredé, posebno pa v svetih vednostih po katoljskim uku in dalječ od vse nevarnosti kake zmotnjave, kakor tudi v cerkvenih izročilih, v pismih svétih očetov, v svetih opravilih in šegah pridno in popolnoma podučé, de pridnih in pripravnih delavcov dobite, ki od cerkveniga duha unéti in v vednostih dobro podučeni enkrat **Gospodovo** čedo zvesto pasti in **Gospodovo** vojsko serčno prestati zamorejo. **Ker** Vam je dalje znano, de pobožna šega duhovnih vadb k obderžanju in ohranjenju vrednosti in svetosti duhovniga stanú veliko pripomore, ne nehajte, po svoji škofovski gorečnosti tako sveto délo spéšiti in vse, ki

so v službo Gospodovo poklicani, opominjati in spodbadati, de se večkrat, se tako vadiť, na pripraven kraj podajo, de dalječ od vsih vunajnih skerbí, toliko bolj ojštro večne in božje reči premišljeyati, in nesnago, ktero so v prahu svetá dobili, omesti in cerkveniga duhá ponoviti zamorejo, in tako stariga človeka s svojimi déli sléčejo in noviga oblečejo, ki je vstvarjen v pravici in svetosti. Nej se Vam za malo ne zdi, de smo od izobražbe in reje duhovnikov kaj dalje govorili. Zakaj ni Vam neznano, de bo marsiktere, ki so se mnogih zmót, svoje nestanovitnosti in premenjavasti naveličali in potrebnost čutili, našo presvéto véro spoznati, toliko ložeje z božjo pomočjo premôči, uk te svete vére na-se vzéti in njene zapovedi spolnovati, kolikor bolj vidijo, de duhovšina s slavo pobóžnosti, nespridenosti in modrosti, in z izgledam in s svitlostjo vsih čednost drugim svétijo.

Ne dvomimo pa tudi ne, Preljubi Bratje, de bódete vsi, od goréče ljubézni do Bogá in ljudi unéti in skórej z angeljskimi čednostimi obdarovani in z škofovsko močjo in in modróstjo opasani, užgani od edine želje sveté volje, po stopínjah aposteljnov stopaje in izgled vsih pastirjev Kristusa Jezusa, ktériga namestniki ste, posnemaje,

z enosercnim prizadevanjem iz serca izgled čede postali, de bote s svitlobo svoje svetosti duhovšino in verno ludstvo razsvetlili in serčno usmiljenje in usmiljenost iméli s tistimi, ki so v nevednosti in v zmótah, in de bote ovce, ki so zašle in pogubljeni naproti hité, po izgledu pastirja v evangelji milostno iskali, za njimi šli in jih z očetovsko ljubeznijo na svoje rame vzéli in sploh se nobene skerbi, nobeniga premiseljka, nobeniga truda bali, vse dolžnosti svojiga vikšipastirskiga stanú na tanjko spolnovati, de vse Nam tako ljube ovce, ki so s predrago kervjó Kristusovo rešene in Vašimu varstvu izročene, zlobe, zgrabljivosti in zalezovanja zgrabljivih volkov braniti, jih strupene paše varovati, na zdrave pa napeljevati, in jih kakor z déli tako z besédami in izgledi v hišo večniga zveličanja pripeljati zamorete. — Ravnajte tadaj možko, Častitljivi Bratje, de večji čast božjo in cerkve množite in delajte z vso voljnostjo, skerbnostjo in čuvavnostjo tudi, de vse zmote čisto minejo in se vse hudobije s koreninami porujejo, véra pa in verozakon, pobožnost in čednost slednji dan večji prihajajo, in de vsi verniki déla tamote opusté in kakor otroci luči pred Bogam živéti, mu v vsih rečéh dopasti in v vsih dobrih délih rodovitni biti zamorejo. V nar

večjih skerbéh, težavah in nevarnostih, katerih posebno v teh časih Vašimu silno težkemu škofovskemu stanu manjkati ne more, se nikar nikoli ne vstrašite, temuč bodite močni v Gospodu in v mogočni moči tistiga, kateri, kadar se zavoljo njegoviga imena bojujemo, iz nebés nas gléda, nas hvali in nas venča, kadar premagamo ¹⁾). In ker za Nas nič prijetnišiga, veseljšiga in željenja vrednejšiga ni, kakor Vam vsim, ktere z ljubeznijo Jezusa Kristusa ljubimo, z vso priverženostjo, s svetam in djanjem pomagati in z Vami vred čast božjo in katoliško véro iz serca braniti in razširjati, in duše rešiti, za ktere smo, če je treba, pripravljeni življenje dati, pridite Bratje, prosimo in zapersežemo Vas, pridite z veliko serčnostjo, z velikim zaupanjem k temu sedežu svétiga aposteljna kneza, k sredi edinosti, k temenu škofijstva, iz kteriga to škofijstvo in vsa slava tega imena izhaja: pridite k Nam, kadar čutite, de Vam je pomoči in varstva Naše oblasti tega stola tréba.

Upamo tudi svesto, de bodo Naši ljubi sinovi v Kristusu, kralji, po svoji pobožnosti in bogaboječnosti, pomnijoči, de jim kraljeva oblast ni samo za posvetno vla-

¹⁾ S. Cyprian Ep. 77. ad Nemesianum et ceteros martyros.

darstvo, ampak posebno v varstvo cerkve dana ¹⁾), in de Mi kakor cerkev tako tudi njihove kraljestva oskerbljemo, de se v svojih državah mirne pravice obveselé ²⁾), Naše vošila, svete in prizadevanja s svojo pripomočjó in s svojo imenitnostjo podpérali, in svobodo in zdravi stan cerkve v varstvo vzéli, de bo tudi njih vladarstvo roka Kristusova varovala ³⁾).

In de se vse to srečno in po volji zgodí, stopimo z zaupanjem, Častitljivi Bratje, k sedežu milosti, prosimo z enoserčnim duham v ponižnosti svojiga serca Očeta usmiljenja in Bogá vse tolažbe neprenehama z gorečimi prošnjami, de po zasluženji svojiga edinorojeniga Sina naše slabosti z obilnostjo svojih nebéških darov obkladati hoče, in de vse, ki so nam sovražni, z svojo vsigamogočno močjo premaga, in povsod véro, pobožnost, bogaboječnost in mir pomnožuje, de tako vse zopernosti in pomote minejo in njegova sveta cerkev pokoj vživa, ki ga tako želi, in ena čeda in en pastir bode. De pa vsigamilostljivi Gospod naše molitve rajši usliši in naše želje spolni, se priporočimo vselej prošnjam presvete božje porodnice, prečiste Device Marije, ki je naša

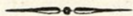
¹⁾ S. Leo epist. 156 al. 125 ad Leom Augustum.

²⁾ Idem ep. 43 al. 34 ad Theodosium. ³⁾ Idem ibid.

presladka mati, naša srednica, naša besédnica, naše svesto upanje, naše narvečje zaupanje, tako, de ni nič mogočnejšiga, nič bolj zaželjeniga od njeniga varstva. Prosimo tudi kneza aposteljnov, kterimu je Kristus sam ključe nebeškiga kraljestva izročil, in kteriga je skalo svoje cerkve postavil, zoper katero vrata pekenske nikoli nič ne bodo zamogle. Priporočimo se tudi njegovimu tovaršu, aposteljnu Pavlu in vsim svetnikam v nebesih, ki so že kronani in palmovo vejo že imajo, de vesoljnemu kersanskimu ljudstvu zaželjeno obilnost božjiga usmiljenja sprosijo.

Nazadnje sprejmite, v srečni pomen vsih nebeških darov in v pričvanje Naše posebne ljubézni do Vas, Naš apostoljski blagoslov, kteriga iz dna svoje duše Vam, Častitljivi Bratje, in vsim vernim, duhovniga in posvetniga stanú, ki so vaši skerbnosti izročeni, z vso ljubeznijo dodelimo.

Dano v Rimu pri Sveti Marii stareji, 9. dan Listopada leta 1846, in perviga Našiga papežtva.

Sveta Filomena, devica in mučnica, z molitvami k tej svetnici. V Ljubljani 1845. Vezane 12 kr.

Bukvice polne molitev in lepih naukov. Poleg nemškiga od P. Egidja Jajsa. V Ljubljani 1845. Vezane 30 kr.

Erazem iz Jame. Povest iz petnajstiga stoletja. Poleg verjétnih pisem spisal F. Malavašič. Z eno podobšino. V Ljubljani 1845. Vezane 12 kr.

Molitev za ohranjenje nedolžnosti pred podobo presvete device Marije, in dve besédi svarjoče ljubézni iz Jezusovih ust, keršanski mladosti. Drugi natis. V Ljubljani 1846. Lepa molitev, ktera se mladosti obojiga spola priporoča. Velja 3 kr. Dvanajst skup jih velja le 30 kr.

Življenje svete device Terezije. Poslovenjeno v spodbodovanje slednjimu, zlasti tistim ženskiga spola, ki so njeniga iména. Z perstavkam nekterih koristnih molitev. Z eno podobo. V Ljubljani 1846. Vezane 12 kr.

Pirhi sa Devize ali molitve in nauki, ktere naj si poboshna deviza in sleherna poshtena zhenavezhkrat k serzu vsame. Na svitlo dal P. Il. Jais, prestavil en duhoven. V Ljubljani 1847. Velja 6 kr.

Natisnil Jožef Blaznik.